

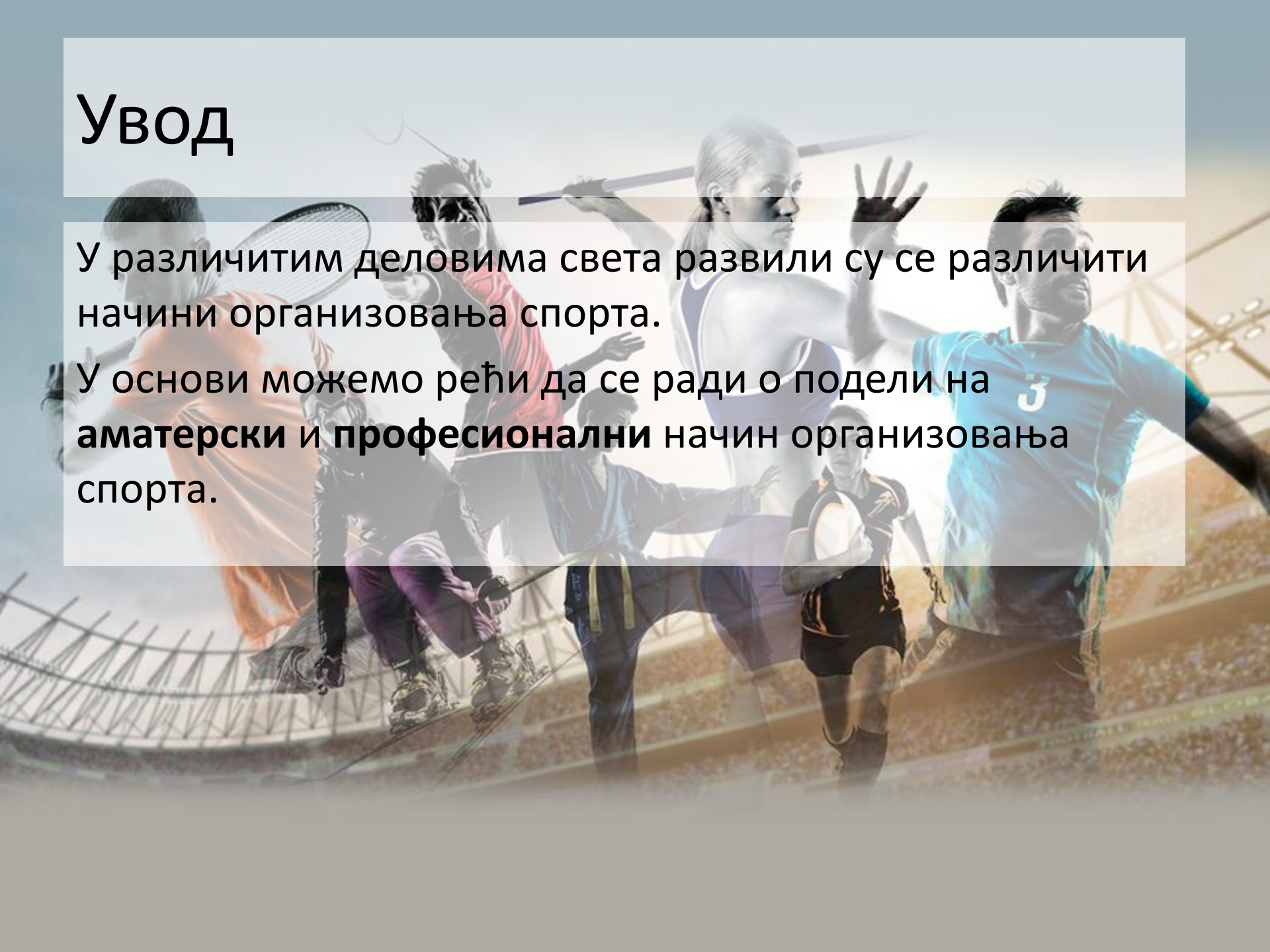
АМАТЕРИЗАМ И ПРОФЕСОНАЛИЗАМ У СПОРТУ

Проф. др Милован Братић

Увод

У различитим деловима света развили су се различити начини организовања спорта.

У основи можемо рећи да се ради о подели на **аматерски** и **професионални** начин организовања спорта.

Професионални спорт

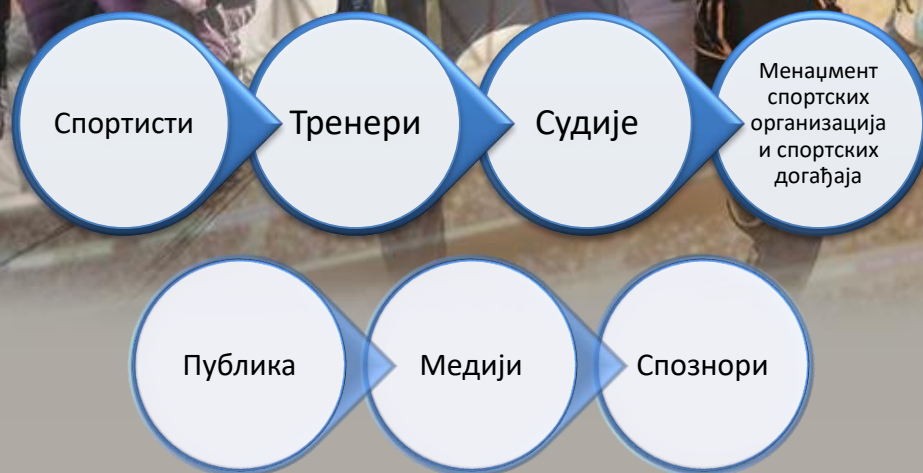
Професионални спортиста је особа која се такмичи за новац, у тиму или појединачно, на званичним или егзибиционим такмичењима, која се бави спортском активношћу у виду занимања, а не ради разоноде, здравља, навике.

Професионализација спорта, с обзиром на повећан захтев за такмичарским резултатима, утицала је на унапређење технологије тренажног процеса увођењем разноврсне тренажне, телеметријске и рачунарске опреме, метода статистичке анализе и др.

Професионални спорт

Спортски догађај у суштини чине спортисти, тренери судије, менаџмент спортских организација и спортских догађаја.

Да би се спортски догађај у потпуности реализовао потребни су публика, спонзори и медији.

Аматерски спорт

Термин „**аматер**“ први пут је употребљен у веслању 1835. године у листу „*Bells Lief*“.

За аматера се сматрао неко ко весла, а није морнар нити на неки други начин веслањем зарађује за живот.

Оваква дефиниција аматерског спортисте није дуго опстала и на конгресу у Паризу 1894.године, посебна комисија је дала следеће прописе о аматеризиму:

Аматерски спорт

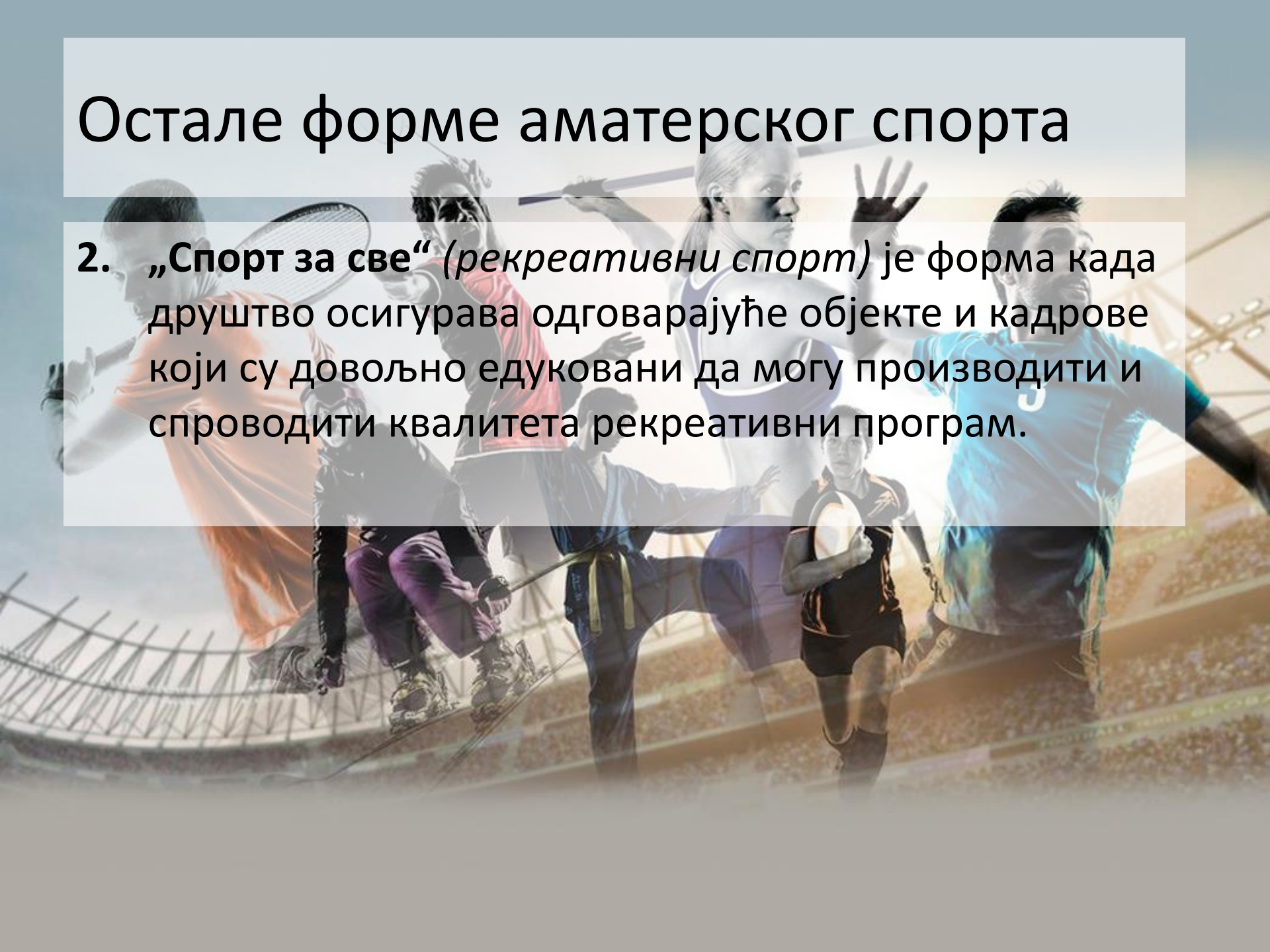
1. Ама тер је спор тиста који ни је учество вао на такмиче њи ма за нова ц или на гра ду чи ја је вред ност ве ћа од 50\$.
2. Ама теру је за бра ње но да се такмичи са про феси онал ци ма.
3. Про фесори или пла ћени учите љи фи зич ког вас пи та ња не ма ју пра во да се над ме ћу са спор тис ти ма ама тер и ма.
4. Сва ка по вре да про пи са о ама тер из му по вла чи дис ква ли фи ка ци ју ама те ра.
5. Ста тус ама те ра гу би спор тиста који сти че нова ц про да јом до би је них на гра да.
6. Нова ц који се ску пи про да јом улаз ни ца сме се до де ли ти дру шт ви ма чи ји спор тис ти учес тву ју на такмиче њу.
7. Јав не оп кла де су не спо јиве са ама тер из мом.

Остале форме аматерског спорта

- 1. Школски/Универзитетски спорт** је у неким земљама доминантан са становишта улагања средстава и образовања кадрова. Примењује прецизно разрађена средства и методе селекције и тренинга, са израженом такмичарском компонентом која талентованом спортисти омогућава потпуну афирмацију у оквиру школског или факултетског клуба.

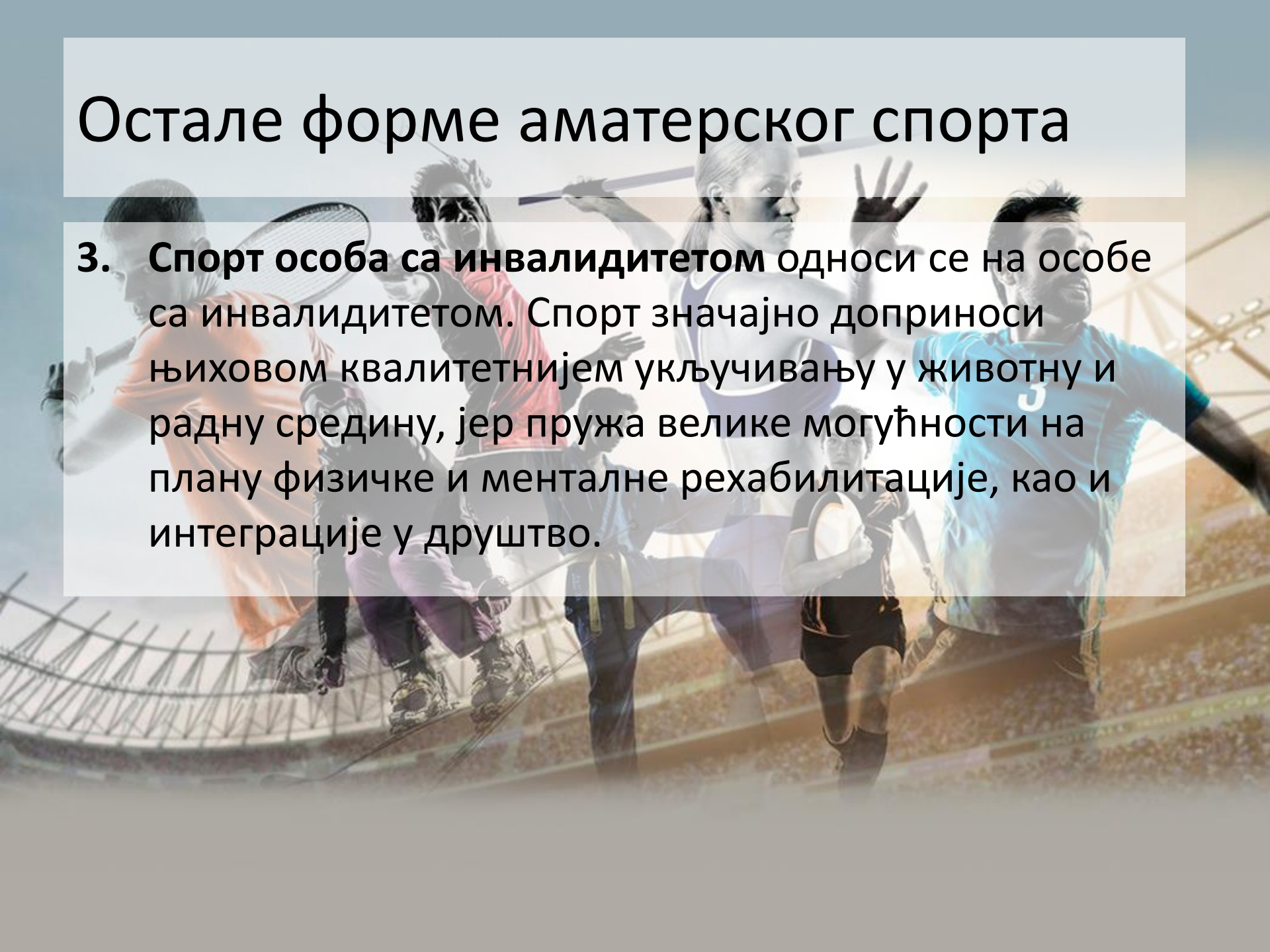
Остале форме аматерског спорта

2. **„Спорт за све“** (*рекреативни спорт*) је форма када друштво осигурава одговарајуће објекте и кадрове који су довољно едуковани да могу производити и спроводити квалитета рекреативни програм.

Остале форме аматерског спорта

3. Спорт особа са инвалидитетом односи се на особе са инвалидитетом. Спорт значајно доприноси њиховом квалитетнијем укључивању у животну и радну средину, јер пружа велике могућности на плану физичке и менталне рехабилитације, као и интеграције у друштво.

Настанак Међународног олимпијског комитета и модерних Олимпијских игара

Оснивачки конгрес Међународног олимпијског комитета почео је **16. јуна 1894. године** у Паризу.

На конгресу је било 79 делегата, 49 спортских организација из 12 земаља и представници у својству посматрача из још 21 земље. Није било представника азијских и афричких земаља, обзиром да је то било време *колонијализма*.

Настанак Међународног олимпијског комитета и модерних Олимпијских игара

МОК је конституисан осмог дана заседања – 23. јуна 1894. године на **Сорбони**.

Имао је 15 чланова из 12 земаља оснивача: Аргентина, Белгија, Велика Британија, Грчка, Италија, Мађарска, Нови Зеланд, Русија, САД, Француска, Чешка, Шведска.

Настанак Међународног олимпијског комитета и модерних Олимпијских игара

Први чланови Међународног олимпијског комитета

Обележја спортских догађаја

Догађаји су скупови ограниченог трајања, одређени местом, временом одржавања, учесницима, мотивима и циљевима окупљања.

Раст индустрије спорта је довео до следећих последица:

- повећан број спортских догађаја,
- повећана заступљеност спорта у медијима,
- пораст броја запослених у индустрији спорта,
- заступљеност на глобалном тржишту итд.

Карактеристике спортских догађаја

На такмичарску активност у савременом спорту утиче више фактора:

- већи број такмичења према међународним и националним календарима у последње две деценије,
- финансијска мотивација врхумских спортиста је знатно већа,
- допринос такмичења развоју методологије тренинга је значајан,
- смањење укупног обима тренажних радних оптерећења код врхунских спортиста.

Сврха спортског догађаја

Организација спортских догађаја може да има више различитих сврха:

- учешће у систему такмичења и постизање спортских резултата,
- демонстрација организационих способности организатора како би се конкурисало за добијање организације још већег догађаја,
- подсећање на значајне појединце и спортске успехе клуба или националне селекције,
- промоција кроз егзибиционо такмичење итд.

Место одржавања спортских догађаја

Место одржавања спортског догађаја је везано за спортски објект у коме се одржава такмичење. У ту сврху је потребно дати објашњење основних појмова везаних за спортске објекте:

- **Површина за активност (ПА)** - површина одређених димензија дефинисана на основу техничких правила, или искуствено, на којој се активност одвија.
- **Сигурносна површина (СП)** - површина која је, као заштитна зона, неопходна, поред површине за активност, за одвијање неке делатности из области спорта.
- **Бруто површина за активност (БПА)** - збир две наведене површине, односно укупна површина која се за извођење активности планира.
- **Пратеће површине (ПП)** - површине простора који су у објекту неопходни за безбедно и удобно одвијање активности, али на којима се активност не изводи.

Место одржавања спортских догађаја

- **Функционална површина (ФП)** - минимална површина спортског објекта. То је збир бруто површине за активност и пратећих површина. $ФП = БПА + ПП$
- **Површина за гледаоце (ПГ)** - површина са које гледаоци посматрају активност, као и површина прилаза, рампи и степеништа у самом гледалишту.
- **Пратеће површине за гледаоце (ППГ)** - неопходни пратећи простори намењени гледаоцима.
- **Функционална површина за гледаоце (ФПГ)** - укупна површина непосредно намењена гледаоцима, збир површина за гледаоце и пратећих површина за гледаоце. $ФПГ = ПГ + ППГ$
- **Остали простори** - прилази, паркинзи, зелене површине и сл. Ове површине имају посебан значај (Петровић, 1991), посебно приликом организовања великих спортских догађаја (слика 50).
- **Бруто површина објекта (БПО)** - укупна површина целог објекта, збир функционалне површине са функционалном површином за гледаоце и површинама осталих простора.

Класификација спортских догађаја

Основна подела догађаја јесте на **планиране** и **непланиране** догађаје.

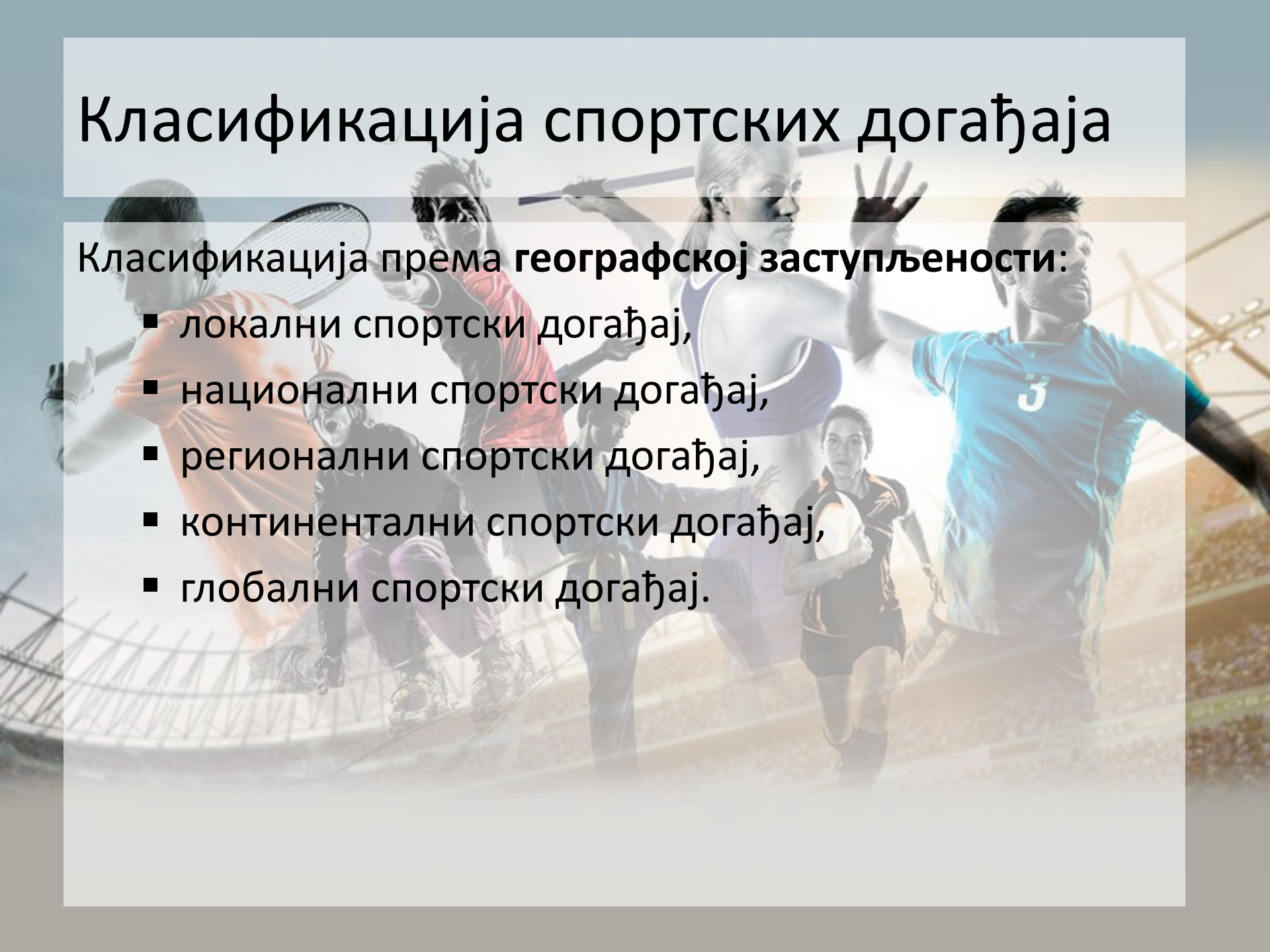
- **Планирани** спортски догађај захтева менаџмент (управљање) извршиоце и одређено временско трајање.
- **Непланирани** догађај се везује за незгоде, природне катастрофе, изнуђене реакције.

Посматрано према броју спортских грана укључених у спортских догађај, разликујемо **мулти-спортске** догађаје и оне где је на програму само **једна спортска грана**.

Класификација спортских догађаја

Класификација према **географској заступљености**:

- локални спортски догађај,
- национални спортски догађај,
- регионални спортски догађај,
- континентални спортски догађај,
- глобални спортски догађај.

Класификација спортских догађаја

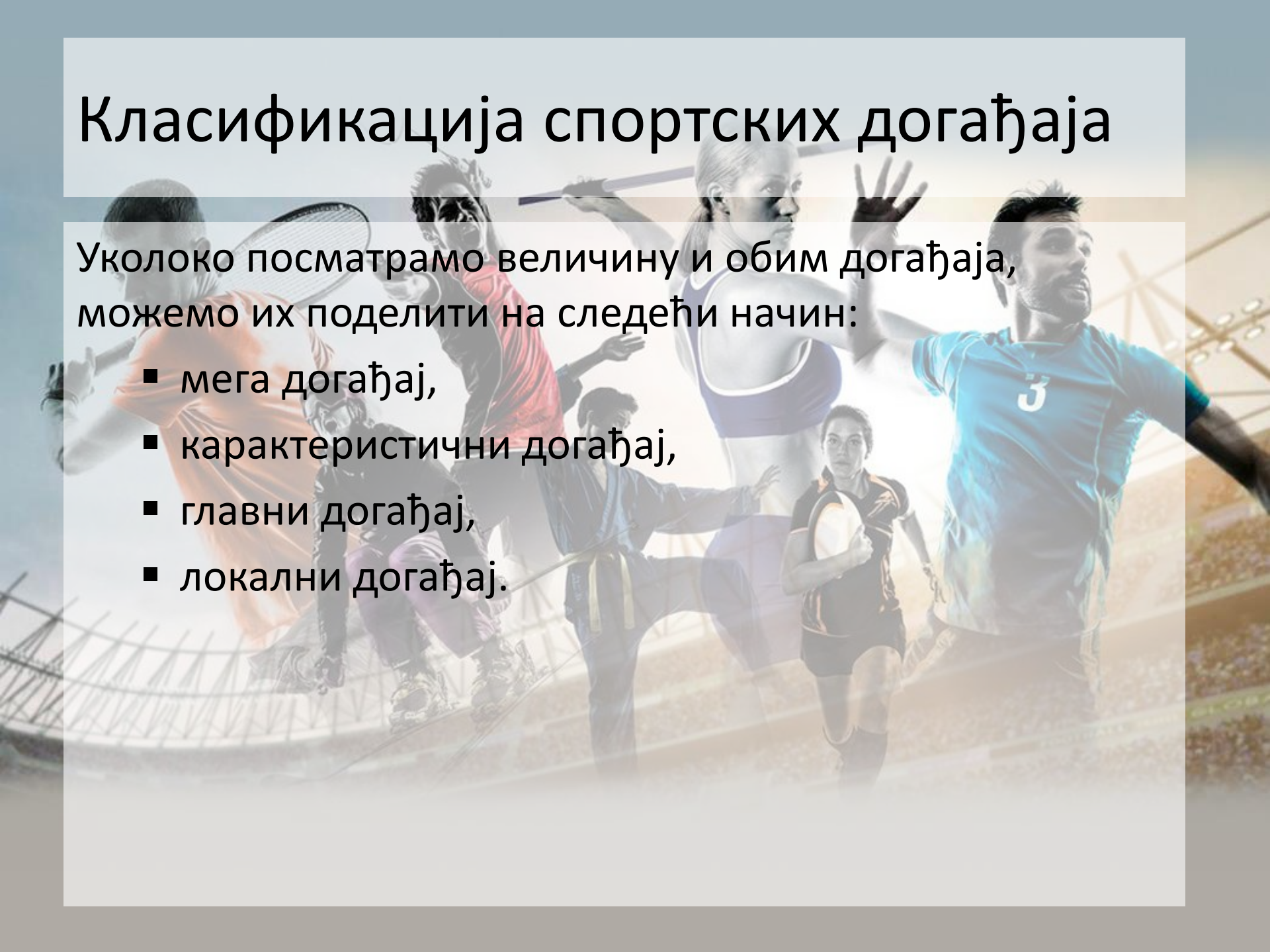
У менаџменту спортских догађаја, класификовање спортских догађаја се повезује са карактеристикама самог спорта у смислу облика спорта:

- **професионални спорт**, који подразумева плаћено обављање спортских активности
- **аматерски спорт**, код којих учесници теже да остваре друштвену афирмацију, а постоји и могућност допунских прихода,
- **рекреативни спорт**, где учесници превасходно настоје да одржавају физичку кондицију и стабилно здравствено стање,
- **школски/универзитетски спорт**, који је прилагођен потребама и афинитетима ученика и студената различитог узраста.

Класификација спортских догађаја

Уколоко посматрамо величину и обим догађаја, можемо их поделити на следећи начин:

- мега догађај,
- карактеристични догађај,
- главни догађај,
- локални догађај.

Планирање спортских догађаја

Савремени спорт је најчешће настајао спонтано, самоорганизовањем људи у жељи за игром, дружењем, доказивањем, касније афирмацијом и стивањем неке користи.

Новонастали такмичарски дух захтевао је чвршћа правила, тренере, судије, организаторе, затим уједињење клубова у гранске савезе.

Развој спортских догађаја, који је праћен наградама, престижом појединца, клуба и државе, условио је научни приступ планирању.

Планирање спортских догађаја

Процес предвиђања у спорту, има четири елемената и три фазе:

- преглед и анализа оркужења спорта и спортских организација,
- садашњи трендови – тенденције спорта,
- предвиђање трендова – тенденција будућности,
- претпоставке за одлучивање и развој функција менаџмента у спорту.

Планирање спортских догађаја

У зависности од броја учесника, њиховог квалитета, обима спортског догађаја, процес планирања може да обухвати већи или мањи број активности.

У суштини, активности процеса планирања спортског догађаја обухваћене су у појединим фазама:

- истраживање спортског тржишта,
- одређивање мисије спортског догађаја,
- анализа спортске понуде и за спорт везаних услуга,
- анализа конкуренције,
- дефинисање циљева спортског догађаја,
- план акције,
- оцена плана спортског догађаја.

Хвала на пажњи...